

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLV (39)

Štev. (No.) 1

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

2. januarja 1986

Leto 1986 - korak naprej

V vzdušju veselja, pričakovanja in načrtovanja so se iztekali zadnji dnevi leta 1985. Pred nami se odpirajo nova obzorja neznanih bodočih dni pričetega leta 1986. Bližnja bodočnost se nam predstavlja kot neznanika, katero pričakujemo z upanjem na boljše čase polne rasti, napredka, konkretnih rezultatov — sanje in projekti v zasebnem in javnem življenju. Konec vsakega leta predstavlja neke vrste pregled opravljenega dela in zamisel nadaljnega delovanja v mešanem občutju zaskrbljenosti in upanja. Razmišljanja o delovanju, ki bo napolnilo do sedaj prazne strani prihodnosti se ne omejujejo na osebne projekte, temveč jih oseba kot socialno bitje razširi na družbeno-politično področje.

Ne samo leto 1986, ki se bo z nezahvalno naglico izgubilo v morju zgodovinske kronike, temveč vsa zadnja desetletja XX. stoletja, se nam razodevajo prepletena s presečenji, odločilnimi spremembami in krizami, ki kažejo na bistvene preosnove v bodočnosti človeške družbe. V tej epohi se niso skrčile le razdalje, hvala visoko razviti tehniki, temveč imamo tudi občutek, da je tudi časovno vedno manjša razdalja med krizami, spremembami in obnovami v družbi. Svet je postal prizorišče dogodkov, ki zaradi medsebojne odvisnosti, odjeknejo več ali manj v vseh državah. Od tod pomembnost zasledovanja svetovnih in narodnih dogodkov ter točne informacije o njih.

Vsak odgovoren član naše skupnosti se zanima za razvoj dogodkov v tej deželi, v kateri živimo; zaseduje politično, kulturno življenje v Sloveniji in ga skrbi razvoj svetovnih dogodkov, saj je vsem znano, da se borba med demokracijo in totalitarizmom bije v marsikateri državi na svetu.

Konkretna realnost mednarodne politične situacije, ki je več ali manj odsev obeh svetovnih veselil, se nam v zadnjih časih razodeva v novih fazah, ki obetajo nepričakovane in težko predvidene spremembe. ZDA, ki so kazale, da obvladajo svetovno gospodarsko področje, razodevajo vedno večjo šibkost, kot da jim „vajeti“ svetovnega trga in fi-

nanc uhajajo iz rok. Znotraj ZDA se slišijo glasovi po potrebi naslednje načelne politike in po večji zahtevi spoštovanja človekovih pravic v državah, s katerimi imajo ZDA trgovske stike.

Tako ZDA kot SZ se borita za večji trgovski in politični vpliv v Zahodni Evropi. Države „stare celine“ pa skušajo voditi spretno politiko gospodarske samostojnosti in povezave, politične neodvisnosti a tudi ekonomskih koristi na račun sovjetskih produktov in energije ter ameriške tehnologije. V kakšno slepo ulico lahko pripelje takšna sovjetska evropska politika, to verjetno malokdo predvideva. Bodočnost zahodne Evrope je pa vsaj zaenkrat bistvene važnosti, saj je še vedno kulturno in idejno središče človeštva.

Sovjetska zveza, ki si je z Gorbačevom nadela modernejšo in verjetno za Zahod sprejemljivejšo masko, ima poleg disidentov in konkretnih političnih problemov kot je npr. poljska zadeva, veliko nevarnost sprememb, ki ji grozijo v okviru COMECONA. Zahteve po večji gospodarski liberalizaciji držav sovjetskega bloka in industrijski napredki nekaterih pokrajin ogrožajo stabilnost moskovske gospodarske hegemonije.

Potek dogodkov v zadnjih letih pa kaže, da se bodo najvažnejše politične in gospodarske spremembe vršile v Latinske Ameriki, Afriki in Aziji. Argentina je ena izmed

držav, ki je postavljena v središče dogodkov, saj je od utrditve argentinskega demokratičnega sistema v veliki meri odvisna bodočnost in usoda ostalih južnoameriških držav.

Kot slovenski zdomeci nam je pa posebno pri srcu bodočnost naše domovine. V letu 1985 je bila Slovenija priča zanimivih pretresov na kulturnem in političnem področju. Iz slovenskih literarnih in znanstvenih del je razbrati veliko željo po kulturni samostojnosti in pristnosti. Mnogi dogodki ne samo v višjih kulturnih krogih temveč tudi v partiji, in kar je najvažnejše med ljudstvom pričajo o prebujanju slovenske narodne zavesti, o globokem klicu slovenskega naroda po življenju, po spravi in ustvarjalnosti. Tudi pojem o enotnem slovenskem kulturnem prostoru — zaenkrat še precej nejasen —, ki se razvija v matični Sloveniji in v mestu, razodeva potrebo po dialogu in povezavi vseh Slovencev.

Še tako bežen pogled na morebitno bližnjo bodočnost pokaže na našo navidezno neznatnost in nemoč pri reševanju tako zapletenih dogodkov. V tem letu 1986 se ne bodo rešili problemi slovenskega naroda ne sveta. Ker pa se zavedamo, da pot človeštva ni zgodovinska nujnost ampak sad svobodnih odločitev posameznikov, je važno, da v danih okolnostih spoznamo, katere so naše vsakodnevnne dolžnosti pri graditvi svobodne Slovenije in demokratičnega sveta. Na ta način bo leto 1986 predstavljalo korak naprej ne samo v našem zasebnem življenju temveč tudi v slovenskem narodnem življenju.

Katica Cukjati

TITOV MIT ZAHAJA

Nekaj let po Titovi smrti — in se že pojavljajo glasovi, ki ne samo da kritizirajo režim, ampak tudi osebno Tita, ki je bil v preteklosti nedotakljiv za Jugoslovane. Odkrivajo se razni dogodki iz njegovega življenja, razne strani, ki so jih prej zamolčevali. O Dedičevih knjigi smo že pisali, a tudi od drugod prihajajo kritike.

Naj navedemo, kaj je rekel Stipe Šušvar, član predsedstva CK hrvaške partije, in kar je objavilo Delo 14. novembra:

„Po Titovi smrti se je pričelo pi-

sanje obtožnice proti njemu, ki je čedalje obsežnejša. Vse je šlo že precej daleč, mi pa tega ne spremljamo. Tako v nekaterih delih predstavljajo Tita kot velikega manipulatorja, zvitega politika, ki je vodil neuspešno in nepotrebno revolucijo, ki je za seboj pustil Jugoslavijo na majavih nogah, kot agenta Kominterne, ki ni rešil narodnega vprašanja, ki je bil zarotnik razbijanja srbskega naroda. Pravi vzglad družbene nepozornosti je povzel Naš oče, ki je izšla pred letom dni v Beogradu, to pa je nekaj najogabnejšega, kar je bilo doslej napisanega o Titu in nas samih.“

Tako Šušvar. Torej mora biti že res. Seveda pa je sedaj po njegovi „zaslugi“ družbena pozornost obrnjena na to in lahko pričakujemo, da bo še naprej CK deloval po „slavnem“ zgledu Tita in zatrl vse

splošno ne ve, kje je Slovenija, še manj pa o povojnih dogodkih. Delo je dozorevalo ob posvetovanju z izkušenimi osebami in tako so dali natisniti 1.500 večjih in 500 manjših plakatov. Stroške so jim pomagali kuhati slovenski demokratično misleči podjetniki.

Pri lepljenju po mestu Buenos Aires (promenadna ulica Florida, avenije de Mayo, Santa Fe, Corrientes, Rivadavia, Callao; Linieres in drugod) je organizirano sodelovalo kakih 40 fantov, razdeljenih v 7 skupin, vsaka s svojim „delovnim“ okrožjem, vodjo, vozilom in potrebščinami.

Poseben objekt je bilo jugoslovansko poslaništvo in njegova okolica, ki so ga okrasili z (njemu) neprijetnimi lepaki.

Med lepljenjem je mnogo mimoidočih prebralo napise in nekateri so z zanimanjem spraševali, drugi pa odobraval tako lepake kot delo.

Vendar je že naslednji dan bilo vidno, da „nekateri“ moti prav zadnji stavek, saj je plakat bil še cel, le tisti del o človekovih pravicah pod komunističnim režimom je bil odtrgan.

Po končanem delu je bilo med mladino zadovoljstva in navdušenja na pretek; njih skupna želja-vprašanje je bilo: Kdaj gremo spet na delo?

Dr. PETER KLOPČIČ

Tri dni na Koroškem

Romanje v Vetrinju

Slovenci smo vedno radi hodili na romanja: Brezje, Ptujsko goro, Sv. Višarje itd.

Da bi preusmerili to navado, so v zadnjem času komunisti organizirali vsakoletno „romanje“ na Triglav.

Za vsakega Slovenca, ki je šel preko Kalvarije umika, prek Ljubljane in nato čakal na razvoj v Vetrinju, je obisk Vetrinja psihološka potreba.

Cerkev je še tam, na žalost je običajno zaprta, grad so spremenili v gimnazijo. Tudi kanali okoli gradu še vedno krasijo okolico. Vse to okolje je sedaj prav prijeten park. Vsedel sem se na eno izmed klopi in se zazrl na Vetrinjsko polje in bližnje hribe. Zaprl sem oči in si priklical v spomin tisto improvizirano taborišče, ki je obstajalo tam pred štiridesetimi leti. Kje so sedaj oni naši bratje? Veliko jih je končalo v Kočevskem Rogu in drugod po Sloveniji, ostali so pa razkropljeni po celem svetu, po Argentini, Avstraliji, Kanadi, Združenih državah itd.

Tistim, ki so ostali pri življenju, ni šlo slabo, hvala Bogu. Čeprav raztreseni po celi obli in često že zelo udomačeni in z velikimi družinami, se še vedno, vsaj v mislih, vračamo na to usodno Vetrinjsko polje.

Po več urah obujanja spominov, premišljevanja in molitve si človek želi stran, ker vsi ljudje okoli te. be govore samo nemško.

Kam naj grem? V Sele. V edino čisto slovensko vas na Koroškem, ki je samo pol ure od tu z avtomobilom.

V Sele!

Že na poti tja prijetno iznenadenje. V Borovljah vprašam mlado dekle za pot. V lepi slovenščini mi pove: „Saj se ne morete zgubiti, napis je v slovenščini in nemščini.“ O dvojezičnem napisu je prav s ponosom pribila.

Sprehajam se po Selah, pa pride mimo mlad fant s samokolnico. Sam me najprej pozdravi po slovensko, res prijeten občutek. Ogledal sem si novo in staro cerkev, obe odprti. To je lepa slovenska vas tam pod Košuto, škoda, da nimamo večjega števila Sel na Koroškem.

disidentsko pisanje. (Seveda, misli in ustnega širjenja ne bo več mogel!)

90 let senatorja Lauscheta

V Združenih državah Severne Amerike so Slovenci slavnostno praznovali 90-letnico zaslužnega moža tako za Slovence kot za Amerikance: Franka J. Lauscheta.

Kaj več nam ni treba o njem pisati, saj ga vsi poznamo in spremljamo njegovo politično delo že dolga desetletja. Poznamo njegovo pot preko clevelandskega župana, guvernerja države Ohio do zveznega senatorja in možnega kandidata za predsednika. Povsod je bil človek na mestu, pošten in odločen, ki se je vedno boril za demokratične pravice doma in po svetu. In tudi v Sloveniji: vedno je jasno pokazal, da se ne strinja z režimom v domovini svojih staršev! Ko ga je nekoč hotel poslati predsednik Nixon v Ljubljano, da bi tam odprl ameriško informacijsko središče, je Lausche to odklonil, ker je menil, da bi mnogi Slovenci razlagali njegov obisk kot pritrditev komunističnemu režimu.

Tudi je na veliko pomagal, da so lahko prišli Slovenci po vojni v

ZDA, pa tudi vedno je rad priskočil na pomoč v potrebah preprostejšega priseljence slovenskega rodu. Vedno je tudi v slovenski družbi govoril slovensko, čeprav je bil rojen že v Ameriki.

Da se temu velikemu Slovencu zahvalijo in ga počastijo ob tako visokem življenjskem jubileju, so se mu prijatelji v domačem Clevelandu oddolžili s svečano mašo v nedeljo 3. novembra pri sv. Vidu, kateri je sledil banket in kulturni program v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue. Ameriška domovina mu je posvetila veliko prilogo, v kateri je objavila vrsto spominov na delo slavljence, pa tudi precej slik iz njegovega bogatega življenja.

Tudi mi na južni polobli, a združeni v mislih, idejah in prepričanju s čilim 90-letnikom, se mu zahvaljujemo za ves njegov trud za Slovence in demokracijo, mu čestitamo in mu želimo še vrsto zdravih let!

TDM

Razgovor s šmihelskim dekanom

Šmihel ima tudi dvojezične napise, torej pojdimo tja.

Pozdravil sem dekana, razkazal mi je cerkev in vse naokoli. Ob priliki blagoslovitve slovenske kapele v washingtonski katedrali je obiskal tudi Kanado.

Razgovarjala sva se o položaju na Koroškem. Lepo je, da imamo slovensko gimnazijo v Celovcu, toda žal, da hočejo Nemci izpodrežati korenine in odpraviti čim več slovenskih osnovnih šol.

Na žalost se Jugoslavija zelo malo zanima za slovensko manjšino v Avstriji.

G. dekan in tudi drugi so precej črnogledi. G. dekan je menil, da bodo tudi Slovenci v Kanadi in ZDA preje ali sleje asimilirani.

Naznačil sem mu, da je med asimilacijo v ZDA ali Kanadi v primeri z Avstrijo ali Italijo bistvena razlika. V Severni Ameriki še tretji in četrti rod, ki je že pozabil slovenščino, često s ponosom govori o svojem izvoru in rad obiše staro domovino. Nasprotno, če se Slovenec ponemči ali poitaljanči, skoro vedno začne omalovaževati in prezirati Slovence, ali pa jih celo sovražiti. Srbi pravijo: poturica je gori (hujši) od Turka. Prav vse to nam nazorno pokaže psihološko tragedijo raznarodovanja.

Ko govorimo o slovenskih šolah na Koroškem in o raznih kršitvah avstrijske mirovne pogodbe, se mi zdi, da če Jugoslavija noče protestirati proti tem kršenjem, bi lahko slovenske organizacije na Koroškem protestirale pri Združenih narodih ali pri mednarodnem sodišču v Haagu. Če je pa zanje to nemogoče, bi lahko pooblastile slovenske organizacije drugod, kot npr. Slovenski svet v Kanadi, da protestirajo v njihovem imenu. Z dobro voljo in malo več poguma se lahko doseže veliko.

V gosteh pri salezijancih

Če pride Slovenec v Celovec, je skoraj nujno, da se nastani v Modestovem domu. Ta je last Mohorjeve družbe, upravljajo ga pa salezijanci iz Slovenije. Cena za sobo na noč je približno 12 dolarjev, morda poleti malo več. Imajo na razpolago 150 postelj, ki so na razpolago turistom v poletju, ker ni študentov.

Ni pa samo vprašanje cene, ampak tudi okolja, ki so ga ustvarili ti mladi salezijanci: zelo prijetno je namreč.

Na primer, obstaja ena jedilnica za študente in duhovnike. Ne pa dve kot sta bili v Škofovih zavodih pri Ljubljani, ena za dijake in druga za duhovnike. Ti mladi duhovniki, ki so iz cele Slovenije, Dolenjske, Gorenjske, Prekmurske in Štajerske, poznajo slovensko zgodovino in se zanimajo za vse slovenske probleme.

(Se nadaljuje)

V ZAPOR

V Ljubljani so zaprli dva mlada Kamničana, ki sta 29. novembra — na državni praznik današnje Jugoslavije — ponoči na stene in okna kamniške trgovine Market pisala nacionalistična gesla. Gotovo je to posledica zadnjega izbruha v Idriji, o katerem smo že pisali. Pripor je bil odrejen zaradi „možne vznemirjenosti občanov“, kar pomeni, da imajo tista nacionalistična gesla velik odmev med Slovenci in seveda obratnega med drugimi priseljenci iz južnih krajev. Valovanje se širi...

Še odmevi iz Drage 86

Naj navedemo še nekaj odmevov, ki jih je povzročila v svetu letošnja Draga. Doma — razen v Družini — nismo zasledili ničesar; na Kororskem je verski tednik Nedelja v daljšem članku na kratko omenil predavanje Gregorja Batagelja; v Trstu smo zasledili le v tedniku Gospodarstvo poročilo, ki tudi omenja predavatelja iz Argentine, „ki je orisal argentinsko stvarnost in napore priseljencev, da ohranijo svoje narodno zavest.“

Zanimiva tržaška revija Mladika je objavila v 8. številki daljše poročilo Za nami je jubilejna Draga '85. O Batagelju pravi:

„Tu, tu se žile življenja stekajo, bi prav verjetno vzkliknil Zupančič, ki je spremljal srečanje v mislih in besedah vseh nastopajočih, vseh prisotnih. V tem Orfeju slovenske duše se namreč družijo vsa naša izročila, vsa naša hotenja, kot bi nam posvetil v dušo. V znaku neločljivega slovenstva je prvi nastopil mladi Gregor Batagelj, ustvarjalnost in up mlade slovenske Argentine, da bi povzel in utemeljil misel, ki se povezuje že z Drago '84 v predavanju dr. Velikanje: Kje domovina, si? V čistem in klenem jeziku je potrdil zelenino veje, ki je segla daleč med krošnje drugih dreves.“

33-letni publicist in javni delavec, član uredništva tednika Svoboda Slovenija Gregor Batagelj je v zavirljivi slovenščini podal podrobno in kritično podobo slovenske politične emigracije v Argentini, njene značilnosti in probleme. Ovrgl je trditven, da gre za potomce kakih „izkoreninjenecv slovenskega naroda“; poudaril, kako skupnost živi iz ljubezni do naroda in zvestobe idealom, brez sovraštva in maščevalnosti ter ostaja in hoče biti del slovenske celote.“

Na drugem mestu pa priobčuje zanimivo kritiko poročila iz Gospodarstva. Ker je zelo značilna in jasna, jo objavljamo v celoti:

Kdo se je obesil v Dragi

„Zakaj se DRAGA obeša samo na Slovenijo? Tako sprašuje organizatorje študijskih dni poročevalec L. B. v tedniku GOSPODARSTVO. In dodaja: „Besede ‚Jugoslavija‘ pa v Dragah sploh ne slišiš, kakor da bi Slovenija ne bila sestavni del Jugoslavije, pač pa da je ta kot nekakšna mačeha, pri kateri bi Slovenci v zamejstvu in zdomstvu zaman iskali varstva.“

Če po dvajsetih DRAGAH ta zadeva še ni vsem jasna, potem je bolj malo upanja, da jo lahko razčisti prisotni zapis. Pa vseeno posku-

simo. SLOVENIJA, kot jo pojmuje ta DRAGA in njeno široko zaledje, ni isto kot SRS. Samo ta slednja je sestavni del Jugoslavije. SLOVENIJA, na katero se „obeša“ DRAGA, pa je nekaj več: to je slovenski narod doma, za mejami in po svetu, duhovno in zgodovinsko nedeljiva celota, ki se zaveda skupne usode v preteklosti, sedanjosti in tudi bodočnosti.

Taka SLOVENIJA obstaja že dolga stoletja in trdno verujemo, da tudi še bo. Obstajala je, ko o Jugoslavijah ni bilo še ne duha ne sluha, obstajala je mimo vseh kombinacij evropskega političnega zemljevida, obstajala je neuničljiva, kot je na primer pojem „slovenska kultura“. Mogoče ne bo predržno, če spomnimo, da vsaj v zametkih obstaja že skoraj poldrugetisoletje. To je precej več kot 67 let obeh Jugoslavij — in to je še „dobra vaša“, saj niti nismo odšteli medvojnih let.

Povzete v enem stavku: eno je domovina, drugo država.

Tisto o „mačehi“ Jugoslaviji pa je izraz, ki ga mi ne uporabljamo. Zapisan je v članku v „Gospodarstvu“ in zatorej ne bo naša krivda, če se bo kdo ob njem zamislil ali celo „pokvaril“.

Pa še nekaj. Mogoče se pa zares kdo „obeša“ na SLOVENIJO. Ampak ne mi. Mi jo samo ljubimo in smo duhovno njen del. Domovina bo že opazila razliko...

„LA PRENSA“ O SLOVENSKEM DIRIGENTU

Eden najboljših buenosaireških jutranjnikov „La Prensa“ je v svoji nedeljski prilogi 29. decembra 1985 objavil daljše poročilo s sliko o slovenskem dirigentu v Argentini Marianu Dragu Šijancu ob priliki 50-letnice, kar je prijel za dirigentsko paličico.

Leta 1935 je namreč postal dirigent Radijskega orkestra v Ljubljani, v Sloveniji (!). Tam je dirigiral tudi v Filharmoniji, ki ji je Beethoven posvetil svojo Pastoralno simfonijo. V Argentini je postal direktor orkestra v Teatro Argentino v La Plati (polnih 32 let), pozneje tudi Filharmoničnega orkestra v Buenos Airesu. Večkrat je tudi dirigiral v najbolj slavnem in znanem teatru Colón.

Obenem pa ima tudi veliko zaslug za pionirsko delo: ustavil je leta 1954 prvo katedro za dirigiranje v vsej Južni Ameriki, orkester za Radio Provincia de Buenos Airesa in Univerze La Plata. Ustanovil je leta 1952 Mozarteum Ar-

gentino. Tudi v Evropi je znan kot pospeševalec Mozartove glasbe v Argentini; zato je tudi dobil Mozartovo odličje, najvišje evropsko glasbeno priznanje. Gotovo je dobil največ odlikovanj med argentinskimi glasbeniki.

Tudi ima veliko zaslug kot profesor, ki je vzgojil vrsto argentinskih glasbenikov, pa tudi kot izvajalec mnogih tukajšnjih novitet.

Gornje je v kratkem povzete glanka v La Prensi. Mi bi dodali, da je M. Šijanc vedno spremljal naše glasbeno življenje v Buenos Airesu; če je le mogel, je prihajal na koncerte in druge prireditve, pa tudi naši zbori so večkrat izvajali njegove priredbe narodnih pesmi.

Ob 50-letnici plodnega dela, ki je poneslo slovensko ime v tukajšnje glasbeno življenje, čestitamo v imenu vseh tukajšnjih Slovencev Marianu Dragu Šijancu in mu želimo še mnogo uspehov!

TDml.

Pogovor z mladim Slovincem iz Argentine

Tokrat je bil naš sogovornik Slovenec iz zdomstva Gregor Batagelj. Njegovi starši so se pridružili povojni politični emigraciji in se preselili v Argentino. Gregor se je rodil že v Argentini. Z veliko vnemo se je vključil v tamkajšnje kulturno-politično delovanje med našimi izseljenci. Letos je bil eden od predavateljev na Dragi.

Vpr.: Najbolje bo, če se najprej kar sam predstaviš našim bralcem.

Odg.: Ime mi je Gregor Batagelj. Rodil sem se v argentinskem glavnem mestu Buenos Airesu in sem star 33 let. Poleg redne državne šole sem obiskoval pouk slovenščine ob sobotah. Pet let sem študiral v Rožmanovem zavodu. Ves čas univerzitetnega študija sem se aktivno udeleževal življenja naše narodne skupnosti. Tri leta sem bil glavni urednik „Mladinske vezi“. Pri „Svobodni Sloveniji“ sodelujem kot kronist in urednik.

Vpr.: Omenil si, da si obiskoval več let pouk slovenščine v slovenskih zavodih. Kako ste si pravzaprav Slovenci organizirali lastno šolstvo?

Odg.: V samem Buenos Airesu so slovenske šole v sedmih slovenskih domovih. Nekaj takih ustanov pa je

tudi v drugih argentinskih mestih. Za dijake srednje šole imamo v Buenos Airesu in v Slovenski vasi dvakrat na mesec srednješolske tečaje. Kulturno življenje se seveda ne neha pri šolah. Mladci imajo svoje glasilo, „Mladinsko vez“, v kateri objavljajo svoje spise in razprave. Zelo razširjeno je petje. Skoraj vsak okraj ima svoj mladinski zbor, s katerim skuša obdržati tradicijo političnega petja. V vsakem domu imata svoje odseke Fantovska in Dekliška zveza z bogatim kulturnim in športnim programom. Slovensko katoliško akademsko društvo združuje v glavnem visokošolce in je usmerjeno bolj v študijsko poglobljanje, SKAD naj bi vzgojil bodoče voditelje naše skupnosti.

Vpr.: Rekel si, da si zadnje leto urednik „Svobodne Slovenije“. Se veliko mladih pridruži starejšim pri sooblikovanju vašega kulturno-političnega delovanja?

Odg.: Mladi najraje sodelujejo pri delu po domovih. Vsak dom ima svoje vodstvo, v katerem imajo mladi svoje mesto. Manjši odziv je pri kulturnem delovanju v ožjem pomenu besede.

Vpr.: Zanimajo bi me, ali se tudi med vami pri mladih pozna nek odklonilen odnos do politike kot take, če že ne neka indiferenca?

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

V ponedeljek, 23. decembra je govoril vsem državljanom predsednik Alfonsín. Ko bodo bralci imeli v rokah naš list, bo pa „novica“ o govoru skoraj že zastarela. Vendar se da o njem povedati nekaj stvari, kajti vsaj neka smer predsednikove poslanice je znana, in, kar je najbolj važno, en sam govor ne more spremeniti položaja, in ta je dovolj znan piscu in bralcem. Torej na delo.

EDEN ALI EDINI?

Prvotno je bilo pravzaprav mišljeno, naj bi dr. Alfonsín govoril 10. decembra, ko je vlada praznovala drugo obletnico nastopa. Nekdo je smatral, da je bolje počakati, in tako je predsednik prej govoril državni konvenciji radikalne stranke, ki se je pred dnevi zbrala v prestolnici ter določila novo vodstvo. Eno idejo iz tega govora naj bi predsednik ponovil tudi to pot; poziv, ali bolje, povabilo k demokratičnemu paktu.

Kaj je to? Piscu se zdi, da je ideja težko razumljiva ne le za običajnega bralca ali poslušalca marveč tudi za marsikaterega strokovnjaka. Niso težko razumljive besede nitje ideje, marveč uporaba besed in idej. Spomin se nam vrača v prvo leto demokratične vlade, ko je večina voditeljev političnih struj

podpisala nek „demokratični kompromis“, po katerem je seveda vse ostalo kot pred njim in katerega je večina naroda pozabila v dveh tednih.

Tudi ni težko razvideti, da radikalna vlada demokratični kompromis prevečkrat razume kot „radikalni kompromis“. Saj ne bi bilo prvič, da se „obramba demokracije“ razume kot „obramba vlade“. In to ne v besedah, ki so resne in umestne, ampak v dejanjih. Pred dnevi je državno vodstvo radikalne stranke pozvalo vse sektorje na ta demokratični kompromis. Tam so trdili, da radikalizem „kljub zmagi 3. novembra“ poziva k soodgovornosti, namesto da bi „zapadla monopolu pri odločitvah“. Tudi vodstvo je trdilo, da hoče biti radikalizem „eden, a ne edini“ izmed graditeljev tega demokratičnega pakta.

A v praksi je drugače. Predsednik je napovedal komisijo, katere člani naj bi bili predstavniki vseh možnih političnih struj. A vlada strogo pazi, da povabi osebnosti različnih idej, a nikakor ne strank, akoravno bi le sporazum z njimi mogel voditi v tisto edinstvo kriterijev in uspešnost dela, ki ga država potrebuje.

IZVIRNI GREH

Monopol pri odločitvah, ki smo ga zgoraj omenili, je namreč tisti „izvirni greh“ sedanje radikalne vlade. In tega, izgleda, se radikali še niso rešili. Tudi razne izjave zadnjih dni kažejo, da v bodoče ne bo boljše. Radikalizem s skrbjo gleda v bodočnost, najprej zaradi težkega položaja države, nato pa zaradi političnih premikov v opoziciji, ki bi lahko ogrožali položaje vladajoče stranke na bodočih volitvah širom države.

Zato ni čudno, da skuša razširiti krog svojega vpliva pri politično nevrščenih državljanih. Sestava omenjene komisije teži za tem. Ta komisija naj bi iskala in našla velike ideje za sestavo narodnega projekta. Zamisel ni slaba. Koilkokrat se je že trdilo, da Argentina nima jasnega narodnega programa. Da ne vemo niti od kje prihajamo, še manj pa, kam hočemo priti. Predsednik Alfonsín je izredno bister politik, še več, je državnik. In morda je eden redkih ljudi sedanje Argentine, ki je zmožen sprožiti gibanje, ki bi nas moglo pripeljati do tistega potrebnega in zaželenega „narodnega projekta“.

Vprašanje je, če ni morda tudi preveč omadeževan s tistim „izvir-

ni grehom“ radikalizma. Kajti sicer: kako je možno govoriti o bodoči državi, če se ne upošteva npr. peronizma, kateremu pripada skoraj polovica naroda in večina delavne sile? In vendar vlada s peronizmom noče imeti nikakih zvez, čeprav vabi v komisije nekatere „svetovalec“ izven strankarske strukture. Kako je možno sestavljati načrte za bodočnost naroda, če se ne upošteva dejstvo katolicizma in katoliške Cerkve? In vendar je radikalizem svoje celotno vladno obdobje posvetil tudi razdiranju mnogih duhovnih krščanskih vrednot ali vsaj to dopuščal in skušal ovirati npr. v sklopu cerkvenih šol delo cerkvenih ustanov.

Drugo vprašanje glede predsedni. kove osebe je, ali ni morda preveč omejen po notranjih kompromisih v lastni stranki. Jasno je že dolgo časa, da mnogokrat predsednik eno misli, zgodi se pa potem drugo. To smo jasno videli v zadevi petrolejskih pogodb, ko je bila predsednikova ideja široko odprtje tujim kapitalom, pa so potem nižji funkcionarji strogo bojkotirali Alfonsínovo idejo. Nekaj podobnega se dogaja tudi na vzgojnem področju. Ni bil brez podlage klje opozicije pred volitvami, ko so radikali pozivali volivce, naj „razvežejo roke“ predsedniku. Tedaj je opozicija trdila, da predsedniku veže roke lastna

(Nadaljevanje na 4. str.)

Kljub temu pa lahko rečem, da je recimo ime Spomenke Hribar vsem dobro poznano.

Vpr.: Po teh tvojih besedah se ti bo morda naslednje vprašanje zdelo odveč. Pa naj bo vseeno: kakšno si želiš slovensko bodočnost?

Odg.: Želim si neko povezavo vseh Slovencev, ki živijo po svetu, ki pa naj ima oporo v celem narodu. Tako nekako, kot ima ena Nemčija po svetu svoja društva, svoje tvrdke, preko katerih se človek, pa naj bo kjerkoli, drži svojega naroda. Če sodim po tem, kar se danes govori in piše v Sloveniji, lahko upam, da bo do tega prišlo. Sicer pa ima tudi vsaka stvar svoj čas.

Vpr.: Kakšni so bili tvoji vtisi pri nas v Trstu?

Odg.: Pravzaprav sem tokrat v Trstu drugič. Prvič sem bil pred več kot desetimi leti. Takrat pa je bilo tako počitniško vzdušje, da nisem mogel kaj prida spoznat vaše življenje in vaše probleme, razen tega, da sem se udeležil mini-Drage, kjer sem spoznal pokojnega Frančka Križnika in enajst sovrstnikov. Ta teden, ki je pravkar potekel, pa je bil veliko bolj bogat na teh stikih iz izkušnjah. Predvsem mi je novo tisto konkretno politično delovanje po strankah, s katerim se vi dan za dnem spoprijemate. Mislim tu na razne občinske, pokrajinske, deželne uprave, na pogajanja, na sklepanje koalicij, na lepljenje plakatov. Za argentinske pojme je to nekaj čisto

„No hay derechos humanos bajo el régimen comunista“

En la madrugada del 23 de diciembre de 1985 grupos de jóvenes eslovenos empapelaron las calles de Buenos Aires con afiches, en los que podía leerse:

Genocidio — Eslovenia, tierra de mártires. Hace 40 años — 12.000 soldados eslovenos fueron traicionados por los ingleses y masacrados por los comunistas yugoslavos. — Hoy sus restos se hallan en innumerables fosas comunes — que el gobierno se niega reconocer. ¡No hay derechos humanos bajo el régimen comunista!

Con ello quisieron llamar nuevamente la atención de los porteños sobre la masacre que hace 40 años (finalizada la guerra), perpetraron los "héroes partisanos" contra el pueblo esloveno.

Pero recordar no fue el único fin perseguido. También han querido dejar en claro que lo ocurrido es un constante llamado de atención para toda nación que ansía vivir en democracia. La frase final del texto es fiel testimonio de ello.

nim grehom“ radikalizma. Kajti sicer: kako je možno govoriti o bodoči državi, če se ne upošteva npr. peronizma, kateremu pripada skoraj polovica naroda in večina delavne sile? In vendar vlada s peronizmom noče imeti nikakih zvez, čeprav vabi v komisije nekatere „svetovalec“ izven strankarske strukture. Kako je možno sestavljati načrte za bodočnost naroda, če se ne upošteva dejstvo katolicizma in katoliške Cerkve? In vendar je radikalizem svoje celotno vladno obdobje posvetil tudi razdiranju mnogih duhovnih krščanskih vrednot ali vsaj to dopuščal in skušal ovirati npr. v sklopu cerkvenih šol delo cerkvenih ustanov.

Drugo vprašanje glede predsedni. kove osebe je, ali ni morda preveč omejen po notranjih kompromisih v lastni stranki. Jasno je že dolgo časa, da mnogokrat predsednik eno misli, zgodi se pa potem drugo. To smo jasno videli v zadevi petrolejskih pogodb, ko je bila predsednikova ideja široko odprtje tujim kapitalom, pa so potem nižji funkcionarji strogo bojkotirali Alfonsínovo idejo. Nekaj podobnega se dogaja tudi na vzgojnem področju. Ni bil brez podlage klje opozicije pred volitvami, ko so radikali pozivali volivce, naj „razvežejo roke“ predsedniku. Tedaj je opozicija trdila, da predsedniku veže roke lastna

(Nadaljevanje na 4. str.)

nemogočega. Mi recimo si ne moremo niti misliti, da bi ustanavljali stranko, ki bi se vključevala v argentinsko politično življenje. Tudi to, da lahko od jutra do večera poslušam slovenske oddaje, je zame veliko doživetje. Po argentinskih določbah je nemogoče, da bi obstajala neka radijska postaja, ki bi oddajala v jeziku, ki ne bi bil španski.

Vpr.: Kaj pa Draga? Letos se Drage nisi le udeležil, ampak si bil tudi eden od predavateljev. Občinstvo je zelo pozorno spremljalo tvoja izvajanja. V zraku je bilo čutiti neko naklonjenost do človeka, ki se je rodil v Argentini, a sodeluje pri ohranjanju slovenstva in poslanstva svojih očetov. Kako si ti doživel Drago?

Odg.: Dragi sem že več let pozorno sledil po časopisih, zbornikih, ustnih komentarjih udeležencev. Vendar pa nobena beseda, ne tiskana ne govorjena, ne more nadomestiti osebne izkušnje. Osebno doživetje je pač neizmerno močnejše. Prevzeo me je tisto brušenje misli, ki se ob različnih posegih vedno bolj izkristalizirajo pred nami. Branje ni dovolj. Drago je treba doživeti!

Za konec pa še v svojem imenu in v imenu naše skupnosti v Argentini prav lep pozdrav vsem vam. Seveda — dodajam — še posebno bralcem Mladike in „Rasti“.

Pogovarjal se je T. S. Rast 26 - Mladika št. 8; Trst

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Šestdeset let je praznoval zbor Emil Adamič, katerega sestavljajo učitelji iz cele Slovenije. Ustanovljen je bil v Trstu, a se po letu 1930 zaradi hudega pritiska preselil v Ljubljano. Slavnostni koncert je pokazal na doživeto poustvarjanje domačih skladb in nekaj manj sigurnosti (plahosti), ko se zbor znajde pred manj znanimi deli svetovnih avtorjev.

LJUBLJANA — Pokojnine so zvišali: šest odstotkov v mesecu decembru; od 1. januarja pa še 14 odstotkov. Zdaj naj bi torej najnižja pokojnina znašala 36.493,15 din, najvišja pa 173 tisoč. Za mesec marec pa že predvidevajo še 3% povzdišice. (En dolar — 301,95 din)

LJUBLJANA — Slikar in grafik Janez Bernik je v Moderni galeriji razstavljal 150 svojih del. Istočasno je izšel katalog z razmišljanji o njegovem delu, ki so jih napisali Marjan Tršar, Tine Hribar, Zoran Kržišnik, Marko Pogačnik in Jure Mikuž. V drugem delu je pa njegova pesniška zbirka z naslovom Triptih.

CELJE — Teden domačega filma je podelil prvo nagrado filmu Francija Slaka Butnaska. Velik uspeh pa je imel tudi Christophoros, prvo delo Andreja Mlakarja, v katerem opisuje sovrastvo in složnost v umirajoči slovenski vasi. Pravijo, da je to verjetno najboljši slovenski film preteklega leta. Žirijo filmskih delavcev so sestavljali Jane Kavčič, Majda Knap in Žaro Tušar.

LJUBLJANA — Pozdrav iz Ljubljane je naslov knjigi, ki na 192. straneh prinaša 250 reprodukcij razglednic Ljubljane, najstarejše stare tudi osemdeset let. Na njih se kaže glavno mesto Slovenije takrat, se ustavi ob prelomu stoletja in doseže še obdobje med obema svetovnima vojnama. Razkošni knjigi je bil urednik Marjan Krušič, ki je slikam dodal še spominke in etnografske sestavke, katere je izbral Janez Kajzer. Knjiga stane 6.800 din in je izšla v 5.500 izvodih.

LJUBLJANA — Slovenska odprava na Daulaghiri se je vrnila, ne da bi dosegla svoj cilj — vrh te 8.167 m visoke gore, ki že vrsto let priteguje Slovence. Prvi je plezal nanjo Dinko Bertonec, leta 1981 so potegnili odmevno smer preko južne stene, sedaj pa jim je uspela nova „slovenska smer“, 3.500 m dolga v vzvodni steni. Na višini 7.600 m so nemogoče vremenske razmere prisilile šefa odprave Staneta Belaka-Šraufa, da je zapovedal umik.

LJUBLJANA — Razstavo psov si je ogledalo v dveh dneh osemnajst tisoč ljudi. To je bila že 28. mednarodna razstava, na kateri ocenijo pribli-

žno 900 lovskih in športnih psov iz Jugoslavije in devetih evropskih držav.

KOPER — Prenosni separator olja se imenuje naprava, ki sta jo predstavili domače podjetje Hidra in jeniški Kovinoservis. Ta naprava poganja gumijast obroč, na katerega se nabira olje, voda pa odteka. Z njim je mogoče v 24 urah pobrati iz vode 500 litrov olja, v katerem je le 4% vode in je zato možno pobrano olje še uporabiti.

VELENJE — Čez 2,2 milijona gospodinskih aparatov je v prvih desetih mesecih izdelala tvrdka Gorenje.

DRAGONJA PRI SEČOVLJAH — Veliko hladilnico za 1000 ton mesa gradijo v tem kraju. Klavnica ima dovoljenje za zakol govedi in izvoz mesa za Evropsko gospodarsko skupnost in bo zato lahko izvažala tudi zamrznjeno meso

LJUBLJANA — Arhiv SR Slovenije je praznoval 40 let dela, obenem se pa pripravila na stoletnico predhodnih arhivarjev, ki bo leta 1987. Pravijo, da imajo shranjenih arhivov za kakih petnajst tisoč tekočih metrov, od katerih so tri četrtnine obdelane in na razpolago uporabnikom.

LJUBLJANA — Cene olju in sladkorju so v mesecu novembru poskočile med 30 in 40%. Za ta korak so se odločili, ker je bilo neskladje cen v primerjavi s surovinami in višjimi poslovnimi stroški rafinerij olja in sladkorja.

LJUBLJANA — Slovenski knjižni sejem je bil v Cankarjevem domu. Razstavljale so vse založbe iz Slovenije in štiri iz zamejstva. Ogledalo si ga je 43.500 ljubiteljev knjig, kar je 15.000 več obiskovalcev, kot so jih pred dvema letoma našli na šestem sejmu. To ni samo knjižna razstava, marveč tudi kraj številnih kulturnih prireditev.

LJUBLJANA — Zled je konec novembra povzročil mnogo škode po slovenskih gozdovih. V območju Kranja naj bi podrl več kot 100 tisoč kubikov lesa, v škofjeloških gozdovih pa 50 tisoč. Padajoča drevesa so povzročila mnogo škode na električnih vodih v šelški in Poljanski dolini ter zaprla ceste do hribovskih vasi.

IDRIJA — Čipkarska obrt nekoč in danes je bil naslov predavanja pod okriljem Mestnega muzeja Jurija Bavdača. Zadnje čase prihaja v Idrijo vse več turistov, ki se zanimajo za muzejsko zbirko čipk, ki pa so še danes „žive“, saj imajo v Idriji edino šolo za klekljane čipke na svetu. Zato bi radi tudi boljše organizirali prodajo teh čipk, ki se lahko postavljajo v isto

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnosti BUENOS AIRES

Rojstvo: V družini Marka Jermana in prof. ge. Marjanke roj. Kremžar v Bariločah se je rodil 26. decembra 1985 sin Aleksander. Čestitamo!

Krst: Dne 29. decembra 1985 je prejel v stolnici v San Justu zakrament sv. krsta Avguštin Mustar, sin Jurija in ge. Lucije roj. Opeka. Botrovala sta Helena Opeka in Marko Mustar. Krstil pa ga je dr. Alojzij Starc. Čestitamo!

Smrt: V Slovenski vasi je umrl Franc Zabukovec. Naj v miru počiva!

Novi diplomanti: Na ekonomski fakulteti državne univerze v Buenos Airesu je diplomirala Marinka Miklič in dobila naslov Contadora Pública Nacional.

20. decembra 1985 je diplomirala Janika Eiletz iz licenciate „Análisis de sistemas“.

Na pravni fakulteti buenosaireske univerze je diplomirala in postala prevajalka iz angleščine Alenka Smole.

Iz psihologije je diplomiral na univerzi El Salvador Marko Mustar z Ezeize.

Vsem diplomantom iskrene čestitke!

kakovostno vrsto s češkimi in vzhodnonemškimi.

SEZANA — Avgust Černigoj, akademski slikar, je umrl v svojem osemindesetletem letu dne 17. novembra.

UMRLI SO OD 19. DO 25. NOVEMBRA 85:

LJUBLJANA — Slavko Štante; Marija Lenassi; Anica Korpar roj. Rutner, 79; Anton Mehle; Anica Gradišek roj. Tomšič; Franja Kadunc roj. Vidic, 89; Karmela Zalaznik roj. Humar; Barbara Zukočič roj. Recek; Antonija Pintarič roj. Zupančič; Stane Novak; Marija Pavlič-Neva; Ivan Kramar, 86; Fani Bučar roj. Kovač; Zdravko Omerza; Mira Pepelnak; Karmen Kocjančič; Marija Hočevar; Franc Kocutar, 94; Viljem Štoka; Peter Flis, 89; Berta Pretnar roj. Jamnik; Berta Mavrič roj. Marjetič; Alojz Terzaglav, 83; Josipina Čuperla; Vida Kozamernik; Adolfin Fovalej roj. Žvar; Julij Šuler; Stefanija Železnik roj. Gabrjenje.

RAZNI KRAJI — Tone Bolte, Trojan; Jože Žgajnar, Graben; Franko Ušaj, Lesce; Pavle Sotešek, Rogaška Slatina; Tatjana Šega, švedska; Marija Černičeva, Maribor; Pavla Černigoj roj. Pegan, 76, Celje; Stefan Kompara, Nova Gorica; Branko Lesjak, Preška pri Medvodah; Janez Piškur st.; Škovec pri Trebnjem; Terezija Podkraski, Celje; Francka Rožnik, Sinja gorica; Ivanka Resnik roj. Golob, Celje; Marija Pregelj, Izola; Terezija Požanel roj. Demšar, 91, Idrija; Pavla Šinkovec (Benkotova mama), Zg. Jabanica; Valentin Gabrijel, Sent Jakob v Rožni dolini; Ivan Frank, 64, Kamnica pri Mariboru; Anton Skok, 89, Čemšenik; Mirko Kozinc, Brestanica; Rozka Koderman roj. Kosmač, 87, Sp. Gajneljne; Janez Krč, 81, Primskovo pri Kranju; Janko Grošelj, Dob pri Domžalah; Marjeta Kepec, Dob pri Domžalah; Ivan Rozman, Krško; Jože Cibasek, Moste pri Komendi; Jože Kušar, Učak pri Trojanah; Janko Skornšek, Podkraj pri Velenju; Julijan Ozimek, 84, Rabinca; Iva Jalen roj. Rudež, 64, Rodine.

in se dejansko oddaljuje od nje. Podal je tudi nekaj konkretnih primerov, tako iz Južne Amerike kot iz Slovenije (Grmič).

TDml.

Orgelski koncert Anice Arnšek

V soboto 29. novembra je imela v sklopu glasbenega odseka Slovenske kulturne akcije svoj prvi samostojni orgelski koncert Anica Arnšek iz Bariloč. Dela svetovnih mojstrov je izvajala na koru cerkve Marije Kraljice v Slovenski vasi v Lanusu, kjer imajo ene najbolj modernih elektronskih orgel v Argentini.

Anica izhaja iz zbora Bariloških slavčkov; tam je gojila predvsem igranje flavte. Njeno zanimanje za glasbo jo je privedlo v Buenos Aires, kjer že več let študiral glasbo s takim uspehom, da je že nastopala v rodni Bariločah na koncertih „Navidad coral“, pa tudi na drugih nastopih v Buenos Airesu, skupaj s priznanim organistom Mariom Videlo. Zdaj jo je SKA povabila, naj se predstavi pred našimi rojaki. Anica je za to priliko pripravila sledeč program:

Stanley: Voluntary (Largo-vivace in Adagio-allegro); Anonimni iz XVII. stol.: štiri skladbe za rogove; Bextehude: Nun komm der heiden heiland; Bach: Wo soll ich fliehen hin; Wenn wir in höchstem nöthen sein; Trio sonata; Daquin: Noël; in Gajmir Krék: Slavnostna predigra.

SKLEP POUKA V JEGLIČEVI ŠOLI

Tridesetim sobotam slovenske šole v Slovenski hiši je 7. decembra popolne sledilo zadnje srečanje otrok in učiteljstva, staršev in prijateljev.

S spričevali so otroci prejeli „Počitniški dnevnik“, ki naj bi ga napolnili z doživljaji v teku prostih mesecev. Odhajajoči učenki 8. razreda, Saško Dobovšek in Anico Truden, je vodstvo šole posebej obdarilo s pomembnim knjižnim darom. Slovensko zastavo sta iz njunih rok prejela bodoča zastavonoša Barbara Kobi in Davorin Mežnar, učenca 7. razreda.

V cerkvi Marije Pomagaj je vsa Jegličeva družina z msgr. A. Oreharjem darovala zahvalno mašo in se posebej spomnila pred kratkim v Sloveniji umrlega čupnika F. Dobovška, strica petih učencev Jegličeve šole.

Nastop otrok v mali dvorani je po zamisli in režiji Frida Beznika posredoval navzočim božično vzdušje, izhajajoče iz starih in prastarih slovenskih navad. Med prepletanjem brane besede in starih božičnih pesmi iz grl otrok višjih razredov so najmlajši iz otroškega vrta in nižjih razredov, v pravi svojih učiteljic ge. Marjete Dobovškove in gdč. Eve Schiffrer, upodobili žive jaslice in s svojo ljubkostjo osvojili navzoče.

Ni čudno, da je bil Miklavž, ki se je tudi letos odzval vabilu, tako daren. Vendar tudi za ceno nekaterih obljud, ki so mu jih morali otroci dati. Učiteljstvo — poleg že omenjenih, katehet g. F. Cukjati in M. Batageljeva — je bilo deležno priznanja in izrazov hvalečnosti; vsa družba pa osvežujočega okrepčila, ki so ga pripravili gostoljubni starši.

Teden preje je sklenil pouk tudi tečaj slovensčine za špansko govoreče otroke. Učiteljstvo — Irma Pérez, Lučka Jereb in Marjana Batageljeva — je tudi letos s 15 učenci vztrajalo na začrtanem sistemu učenja.

BARILOCHE

Zaključek slovenskih šolskih tečajev. Ob koncu novembra so zaključili svoje delo slovenski šolski tečaji. Številke učencev dokazujejo, da gre h koncu sedanja generacija in bo potem nastopil premor, dokler ne dorastejo do šolske dobe tisti otroci, ki so še čisto majhni ali sploh še niso rojeni.

V ljudskošolskem višjem tečaju, kjer poučujeta Milena Arko in Zalka Arnšek, so obiskovali pouk trije dijaki, nižji šolski tečaj na skrbi Lije Kambič pa je imel samo enega učenca. Medtem je srednješolski tečaj posečalo šest dijakov, ki so dovršili tretje leto in bodo zdaj prišli v zadnji razred. V tem oddelku so poučevali Marjanka K. Jerman, Zalka Arnšek in Vojko Arko.

Skrbno izvajanje je bilo sad dolgih let študija ter posebne priprave za ta koncert, kar so poslušalci dojemali od dela do dela. Več melodičnih vrst, ki so se prepletale v programu, je kazalo na spretnost in obvladovanje izvajanja. Registri so napolnili prostor s sozvočjem nesčetih barv, ki jih je koncertistka znala uporabiti v izrednih pianissimi ali v vsej mogočnosti orgelske moči.

Predsednik SKA Ladislav Lenček CM, ki je večer tudi odprl, je na koncu povabil organistko pred oltar, kjer so se jim poslušalci skupno zahvalili s ploskanjem, ki naj bi bil obenem nagrada za ves njen trud.

GB

Gostovanje v Mendoza

Gledališki odsek Slovenske kulturne akcije je bil povabljen, da uprizori novo Kremžarjevo dramo v Mendoza. Že dalj časa je pogosta izmenjava kulturnih stvaritev med Buenos Airesom in Mendoza, ki je 1100 km oddaljena od njega.

Z najetim avtobusom so gledališka družina, ansambel Magnum in gostje prispeli v Mendoza po 15-urni vožnji. Spremljal jih je predsednik SKA Ladislav Lenček CM. V soboto 9. novembra zvečer se je dvorana mendoškega doma popolnoma napolnila. Navzoče je pozdravil predsednik SKA L. Lanček, nato je pozdravil goste tudi predsednik Društva Slovencev v Mendoza arh. Bo-

Miklavževanje. 7. decembra nas je obiskal Miklavž. Oder je lepo pripravila Zalka Arnšek, ki je tudi naštudirala z otroki nekaj deklamacij pesnika Jakopiča. Miklavž je odlično izdelal svoj nagovor, da ga je bilo prav prijetno poslušati. Kot po navadi se je zbralo številno občinstvo na tej že tradicionalni prireditvi.

Adventna priprava za mladino. Učiteljice šolskih tečajev so priredile za mladino adventno pripravo, ki sestoji iz čitanja adventnih beril, petja božičnih pesmi, razgovorov o slovenskih božičnih navadah in ročnih del.

Plezalec Tonček Arko se je vrnil iz Južnih Andov, kjer je sodeloval pri odpravi „Stoletnice mesta Rio Gallegos“. Skupaj z bariloškim andinistom Mariom Gonzálezom je preplezal Cerro Cubo in Cerro Sonntag, dva še ne dosežena vrhova v pogorju Adriana, jugovzhodno od skrajne konice južnega fjorda Lago Argentino.

VA

SLOVENSKI DOM SAN MARTIN

ZAKLJUČEK ŠOLE IN MIKLAŽEVANJE

Šola dr. Gregorija Rožmana v San Martinu je imela dne 30. novembra zaključno prireditev. Otroci so nam pod vodstvom svojih učiteljic pripravili lep in pester program. Nastopili so učenci vseh razredov. Mlajši so nas razveselili s kratkimi deklamacijami, nekateri pa so zapeli pesmice primerne njihovi starosti. Višji razredi pa so se postavili s težjimi deklamacijami kot so Kunčičev „Vnuk poje“ in Stritarjeva „Turki na Slevici“.

Nato se je v lepem nagovoru gospa Dimnikova, voditeljica šole, poslovila od osmošolcev, predsednik Slovenskega doma v San Martinu Stane Zupančič pa je obdaril odhajajoče učence z lepo slovensko knjigo.

Odbor staršev se je zahvalil g. katehetu in učiteljicam za njihovo požrtvovalno delo, učenke pa so jim podarile slovenske šopke. Takoj nato je sledila razdelitev spričeval.

Po tako lepem in zanimivem programu je prišel že težko pričakovani sv. MIKLAŽ. Nestrpnost in pričakovanje sta sijala iz mladih obrazov, ko je zbor angelčkov naznanil s svojo pesmijo prihod velikega svetnika. Mnogo lepih daril je prinesel, pa tudi pereča vprašanja, na katera marsikdo ni vedel odgovora.

Ob koncu so bili vsi starši, skupaj z otroci povabljeni na prizrižek, kjer smo v veselim razpoloženju vzeli slovo od naših učiteljev pač do prihodnjega šolskega leta. Čas je hitro minil in z lepim spominom na ta večer smo se razšli na svoje domove. Zato smo hvaležni gospe Trenki Petkovšek, ki je poleg vsega truda, ki ga je imela s pripravami na Miklavžev prihod preskrbela s svojo gospodinjstvo spretnostjo še to pogostitev.

židar Bajuk, Tine Debeljak ml. pa je komentiral dramo in podal kratko razlago.

Drama je zapustila globok vtis v gledalcih, ki so z zanimanjem spremljali potek predstave. Avtor jo je za to priliko nekoliko spremenil, boljše dopolnil predvsem njen konec, da je tako prišla bolj do izraza osrednja misel iskanja resnice.

Po predstavi se je zbrala vsa mendoška skupnost na večerjo, med katero se je razvila družabnost. Medtem je igral glasbeni ansambel Magnum. Po večerji pa je še pozno v noč igral mladini in drugim v zabavo.

Prihodnji dan, v nedeljo, je pri maši, ki sta jo sodarovala krajevni dušni pastir Jože Horn in Ladislav Lenček, pel pevski zbor, ki ga sedaj zaradi boleznih dolgoletnega pevovodje prof. Božidarja Bajuka vodi njegov nečak glasbenik Marko Bajuk, katerega bomo — kot želimo — imeli priliko slišati v Buenos Airesu.

Opoldne so gostoljubni mendoški rojaki pripravili „asado“ na prijazni Zelenici, kot pravijo lepi Grintalovi domačiji. Vsem Mendoščanom se je zahvalil Lojze Rezelj, predsednik Zedinjene Slovenije, za tako lep sprejem in še za naprej obljubil skrb za povezavo.

Vsi, ki smo se udeležili tega kulturnega zbližanja, smo zelo hvaležni za mendoško gostoljubje in svoje mnenja, da je treba take stike vzdrževati in ojačevati. Saj smo vsi ena družina!

TDml

Večeri SKA

V zadnji tretjini leta 1985 je Slovenska kulturna akcija priredila več kulturnih večerov, o katerih smo deloma že poročali. Naj navedemo za kroniko še vse ostale, ki so se zvrstili v mali dvorani Slovenske hiše:

dr. Jože Velikonja: Povezanost

Na tem večeru je gost, univ. prof. iz Seattla, podal nekaj zanimivih misli, ki so se mu porodile ob slovenski skupnosti po svetu. Imel je tudi predavanje o Slovencih na argentinskem izseljenskem kongresu, ki smo ga v celoti objavili v našem listu.

dr. Marko Kremžar: Michael Novak — teologija gospodarstva

7. septembra smo imeli zanimivo predavanje, za marsikoga novost. Predavatelj je podal življenjsko pot ekonoma, še bolj pa je poudaril njegove ideje in pogled na ekonomijo, ki jo razume popolnoma v krščanskem smislu; ko je ne razlaga več ali iz socializma ali iz kapitalizma, temveč približa v nam bolj ustrezni demokratični obliki in cerkvenem nauku. Zanimiva sinteza in poskus v kapitalistični Ameriki vnesti krščansko miselnost tudi v ekonomijo.

Bara Remec — argentinski sever in jug

Razstava akademske slikarice Bare

Remecve je bila 21. septembra in je bila odprta še ves teden. O njej smo že poročali.

Marko Kremžar: Živi in mrtvi bratje
Tudi o tem dramskem delu smo že poročali. Ta dramska noviteta je bila ponovljena na odru v Mendoza in v Ramos Mejiji.

Gregor Batagelj — Doživetje Drage
Na 11. kulturnem večeru je soursednik Svobodne Slovenije podal svoje vtise in doživetja iz tržaške Drage dne 5. oktobra. Omenil in orisal je predavatelj in udeležence pa razna doživetja in malenkosti, ki pa dobro pokažejo okolje in vzdušje ob predavanjih. Govoril je tudi o širših problemih, s katerimi se soočajo Slovenci v Trstu; pa tudi o svojem obisku v Sloveniji.

dr. Mirko Gogala: Kritičen pogled na „teologijo osvoboditve“

Predavatelj je svoje predavanje 16. novembra 1985 — 12. kulturni večer, posvetil tej moderni predvsem južnoameriški struji. Podal je zgodovinske okoliščine, ki so botrovale tej teologiji, pa marksistično analizo, ki jo je prevzela. S to pa zapadejo v zmote, ko postavljajo „revolucionarno prakso“ in politično-ekonomsko osvoboditev kot vsebino vere. Pokazal je, kako ta teologija izkrivlja pravo krščansko resnico

NAROČNIKOM V ARGENTINI

Lansko leto je bilo za naš list finančno zelo težko. Do julija je bila inflacija: marec 26,5%, april 29,5%, maj 25,1%, junij 30,5%, pozneje pa 3% mesečno; vendar je Svobodna Slovenija morala ostati na cenah naročnine iz meseca marca. Vendar ji je uspelo, da je z darovi, uspešno prireditvijo in varčevanjem nekako premostila problem, za kar se mora zahvaliti vsem dobrotnikom, ki so priskočili na pomoč.

Že sredi lanskega leta smo objavili, da bi morala biti naročnina vsaj dvakrat višja; pa tudi od tedaj so se stroški neprestano višali. Z novim letom pa tiskarna ni mogla več obdržati lanske začetne cene, kar je skupaj z drugimi povišaniami stroški (pošta) in nižanjem vrednosti dolarja prisililo upravo, da je postavila naročnino v sklad z dejanskim stanjem, upoštevajoč varčevanje pri listu, če hoče še dalje izpolnjevati svoje poslanstvo.

Tako je uprava nastavila letošnja naročnina za Argentino na A 24.- (A 25.- za dobivanje po pošti). Ker pa se zaveda, da je za marsikoga to velik znesek, nudimo tudi možnost odplačevanja v treh, štirimesečnih obrokih, od katerih je prvi obrok A 8 (A 8.50 za dobivanje po pošti).

Tudi je uprava Svobodne Slovenije ustanovila podporno naročnino A 40.-, ki služi v glavnem temu, da lahko pošiljamo propagandne izvide v domovino in zamejstvo in tako širimo naše demokratične ideje in informacije.

Naročnina za inozemstvo je ostala nespremenjena.

Upamo, da boste razumeli težave, v katerih se nahajamo, in ostali še vedno zvesti bralci in naročniki našega lista, ki se bo še da je trudil, da vas zadovolji z načelnimi članki, informacijami iz domovine in sveta ter o naši skupnosti v Argentini.

Konzorcij in uprava
Svobodne Slovenije

RESITEV KRIŽANKE št. 7

Vodoravno: 1. otok; 5. isto; 9. kdo; 12. napis; 14. makaron; 16. konice; 18. edini; 20. nona; 21. oliva; 22. iva; 24. oris; 26. jata; 28. so; 29. švigamo; 31. or; 32. idoč; 34. nosi; 35. oro; 36. oseka; 38. trup; 40. zveni; 41. daniti; 43. robeden; 45. edikt; 47. ada; 48. aton; 49. eksa.

Navpično: 1. on; 2. tak; 3. opona; 4. kino; 6. sme; 7. ta; 8. okel; 9. kri-va; 10. donator; 11. oni; 13. sinovi; 15. adijo; 17. carina; 19. visi; 21. osa-sta; 23. vodovod; 25. igo; 27. aron; 29. ščene; 30. mirne; 33. oseba; 35. optik; 37. kida; 39. uide; 40. zna; 41. dno; 42. iks; 44. et; 46. ta.

Marja Rodziewiczówna

H R A S T

(DEWAJTIS)

Razumel je, kajti vstal je na mah in odšel iz sobe.

„Torej Marka ni doma?“ je nemirno vprašala mačeha.

„Ne, gospá, ni se še vrnil iz Kowna.“

„Zelo hudo mi je. Hotela bi obema čestitati, čeprav malo pozno. Okolnosti mi niso dovolile, da bi prišla na svatbo... Hudo mi je bilo.“

„Nam tudi.“ je kratko odvrnila Irenka. „Iz družine mojega moža je prišel na poroko samo pošteni Kazimir, za kar sem mu stokrat hvaležna.“

„Ubogí Witoldek je bil strašno bolan tedaj, nisem ga mogla in smela pustiti samega, čeprav bi zelo rada čestitala Marku k taki sreči.“

„Zdi se mi, da bi si morala bolj jaz čestitati sama sebi. Da se vrnemo h Kazimirju: zdaj je povabil Marka k sebi v Kowno, kjer se je zaročil z gosposi Jazwigo, hčerko našega advokata. Tudi ta dvojica je vredna, da ji človek prav iz srca čestita, kajti oba sta vredna vsega spoštovanja.“

„Aj,“ je vzdihnila gospa Czertwanova. „Kakšna partija naj bo to? Kazimir je odprl trgovino.“

„Ali je v tem kaj slabega?“ je skomizgala Irenka. „Ne navadno štacuno, temveč veletrgovino z žitom. Biti pošten trgovec je prav tako častno opravilo, kakor biti pošten kmet ali uradnik. Delo kot vse drugo.“

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

(Nad z 2. str.)

stranka, in vidimo, da je v marsikaterem oziru res tako.

NA RAZPOTJU

Obrnimo se sedaj, vsaj na kratko, še k peronizmu. Odločilni dogodki se odigravajo te dni v njegovem osrčju. Dejansko opazovalci trdijo, da se nahajamo na razpotju. Peronizem mora izbrati pot edinstvi ali pot ločitve.

Položaj je res izredno oster. Vendar prevladuje ideja in namen edinstvi. Od treh veljakov obnovitvene struje (Cafiero, Grosso in Menem) je le rihanski guverner bolj nagnjen k razkolu kakor pa k edinstvi. Vendar ni dovolj močan v svoji ideji. Dejstvo, da so se obnoviteljski vodji organizirali kot „notranja struja“ peronizma, je dovolj zgovoren dokaz namena edinstvi. Ker sicer bi jim bilo bolj enostavno organizirati novo stranko.

Večina peronistov se zaveda, da ločeni nimajo bodočnosti. Pred narodom se morejo predstaviti kot alternativa radikalne vlade le, če nastopajo enotni. Tudi nobena izmed bojujočih skupin nima zadosti moči, da bi politično pomenila nevarnost radikalom; le združeni kaj veljajo. Razvoj prenovitve in poti k

zavestni edinstvi pa predstavlja za peronizem mladostno bolezen, bolezen rasti, ki pušča posledice in zahteva žrtve.

V peronizmu je zaenkrat najbolj vidna žrtev Herminio Iglesias. Državno vodstvo ga je izločilo, kot ceno za spravo. Zapuščajo ga tudi njegovi prijatelji, kot župan Russo iz Matanze, ki je bil doslej „njegov prijatelj“ in eden najožjih sodelavcev. On in drugi podobni se sedaj predstavljajo kot „neodvisni“. Pač način, da ne bi ostali preveč oddaljeni od zmagovalnega Cafiera. In bolj je vidna pot edinstvi, bolj se v peronizmu diha zrak optimizma. To je tudi pozitivno za državo in znova kaže, da se je demokracije mogoče naučiti je z intenzivno prakso. To da vsaka šola stane, je nizka cena za bodočnost, ki bo morda kdaj nekoliko lepša.

SLOVENIJA V SVETU

ZDA

Lauschetovo računalniško sobo v šoli pri sv. Vidu je odprl 18. oktobra sam slavljencec, ki je dal začetno podporo zanj. Namenjena je učencem višjih letnikov in ima 10 računalnikov Aple II.

Slovenska radijska postaja v Chicagu je vsak petek od 7 do 8 zvečer na postaji WCEV, ki je nekak glas etnič-

RAMOS MEJIA

Stanovanje

z 2 ali 3 sobami, novo in svetlo, z balkonom; odlična lega, stalna garaža.

Prodaja lastnik: 658-2149-6233.

Od ponedeljaka do petka od 9.—12. in 15.—18. ure.

NI PAMETNO ŽIVETI IZ ROK V USTA!

ali z drugimi besedami: Vse sproti zapraviti. Pametno je imeti vsaj majhno rezervo v denarju... tako za vsak primer. Lahko pride nezgoda, bolezen, ali pa ugodna prilika za dober nakup. Primerna rezerva vedno prav pride!

S L O G A

vam to rezervo varno hrani in dobro obreštuje. Ko jo boste potrebovali, vam jo takoj izplačamo; pa ne samo to, če želite vam damo hitro posojilo, brez garanta, za še enkrat toliko kolikor ste imeli denarja naloženega pri nas, do A 300.- Seveda, če potrebujete večje posojilo, to lahko vedno dobite po običajnih pogojih z enim ali več poroki.

Oglasite se osebno ali po telefonu v naši osrednji pisarni, Bm. Mitre 97, Ramos Mejia, tel. 658-6574 in 654-6438 ali pa v kateri naših podružnic: San Martín: Slovenski dom; Slovenska vas-Lanús: Hladnikov dom; Morón-Castelar: Slovenska Pristava.

V S L O G I J E M O Č !

OBVESTILA ESLOVENIA LIBRE

NEDELJA, 5. januarja:

Misijonska Veletombola v Baragovem Misijonišču v Slovenski vasi v Lanusu.

Sv. maša za raj. Janeza Jeločnika (30. dan) bo v soboto 4. januarja, ob 19.15 v slovenski cerkvi Marije Pomagaj.

Jubilejna brošura ob 25-letnici Slovenskega Srednješolskega tečaja ravn. Marka Bajuka na razpolago v Dušno-pastirski pisarni, v Slogi, Svobodni Sloveniji in Zedinjeni Sloveniji. Cena: A 1,50.

ZAVAROVANJA

M. in H. LOBODA

Sarmiento 385, 1. nadstr., pls. 10

Capital T. E. 312-2127

Od 11 do 18.30 ure

nih skupin Chicaga — 30 raznih skupin v osmih jezikih. Vodi jo Corinne Leskovar, sodelujejo še Tony Gaber, p. Vendelin in p. Christian.

Slovenska radio ura v Clevelandu pa je vsak ponedeljek in torek zvečer in jo vidi dr. Pavlovčič.

Vsem znancem in prijateljem sporočamo, da je dne 24. decembra 1985 zaspal v Gospodu naš dragi mož, oče, stric, svak, gospod

Franc Zabukovec

Zahvaljujemo se g. Janezu Petku CM za podelitev zakramentov, molitve ob krsti, pogrebno sv. mašo in za vodstvo pogreba.

Zahvalimo se tudi gg. Jožetu Bokaliču CM in Jaku Barletu CM za molitve ob krsti in vsem sosedom in rojakom, ki so ga kropili in ga spremljali na zadnji poti.

Zalujoči: Marica, žena

Franci, sin

Mojca por. Majhen, hči

inž. Ivo Majhen, zet

in ostalo sorodstvo.

Slovenska vas, Ramos Mejia.

Blagor njim, ki prebivajo v Tvoji hiši, Gospod; vedno Te hvalijo!

Družina Slomškovega doma se je v letu 1985 za vedno poslovila od svojih članov:

Lojze Mali

Aleksander Javoršek

Herman Zupan st.

Angela Lavrič

Ivana Kržišnik

Pokojne prijatelje bomo ohranili v trajnem spominu. Bog jim daj večni mir in pokoj.

Pogovor se je razvil med vsemi in še precej živahno, za kar je poskrbela Julka. Irenka pa je vedno pogosteje pogledovala skozi okno in napejnala ušesa.

Czertwanka je vso svojo pozornost in ljubezen posvetila Marwitzu.

„Vi še niste dolgo v naši deželi?“ ga je smehljaje se vprašala.

„Prispel sem obenem s tema dvema gosposi,“ je odvrnil in z očmi pokazal na Hanko in Julko.

„Pa mislite ostati dolgo časa tu?“

„Do odhoda teh dveh gosposi.“

„Torej še dva tedna,“ je pripomnila nekako boječe. „Gotovo vam je strašno dolgčas na žmujdži?“

„Meni? Pa dolgčas?“ je zaklical, odpirajoč na široko svoje blede oči. „A ti dve gosposi? A ribolov? Ne, strašno se zabavam v teh krajih!“

Irenka se je vmešala v razgovor.

„Ne bo več dolgo trajala ta strašna zabava, Clarke. Vsak dan lahko pride žorž s svojo Hero v Libavo in te bo — hočeš — nočeš — odpeljal k očetu. In prav bo imel. Jaz sem mu tudi že obljubila, da mu bom pomagala.“

„Ti veš, Iri, da ne bom šel!“ je odvrnil mirno.

„Kaj se namerja zgoditi našemu dragemu tovarišu?“ je vprašala Julka. „Kdo preži na njegovo svobodo?“

„Rodni brat po naročilu njegovega očeta.“

„Kaj hočeta od mene?“ je zagodrnjal Amerikanec. „Žorž se bo kar vrnil, kakor bo prišel. Jaz hočem imeti samo mir!“

„A delaš burjo v družini!“ se je zasmejala Irenka.

„Ne bi verjela tega o gospodu Mar-

witzu,“ se je vmešala gospa Czertwanova.

Med tem pogovorom so se na pesku vrtni poti zaslišali koraki in dva grablova: ženski sopran in moški bas. Približala sta se hodniku, a pri zadnjih besedah gospe Czertwanove so se vrata v salon široko odprla in med njimi je stal tako dolgo pričakovani gospodar.

„Končno!“ je zaklicala Irenka in skočila z mesta. „Kako, da si prišel peš?“

„Dober večer! Zvedel sem spotoma, da je moj krstni boter bolan, zato sem krenil takoj k njemu. Vrnil sem se pa prek reke.“

„Prek Dewajta,“ ga je popravila žena.

„Naj bo: prek Dewajta. Obiskal sem tudi svojega starega prijatelja, stari hrast Dewajtis.“

Poljubil ji je obe roki dolgo in prisrčno. Pozdravila sta se z vročim pogledom nasmejane sreče. Potem pa se je sklonil, ne da bi pokazal kako presenečenje, k mačehi, nato pa pozdravil ostalo družbo.

„Kako stoji Kazova zadeva?“ je vprašala Czertwanka.

„Včeraj se je zaročil. Namenil se je, da bo šel z mano sem, toda ker je odlašal iz dneva v dan, ga nisem utegnili več čakati. On je ostal tam, obljubil pa mi je, da mi v kratkem vrne obisk. Popolnoma zadovoljen je s svojim podjetjem in svojim načrtom. Marwitz, tudi zate imam brzojav in pismo...“ je dodal in se obrnil k Amerikanecu.

„Žorž čaka!“ se je zasmejala Irenka.

„Naj čaka!“ je mirno odločil Marwitz in spravil obe pošiljki v žep.

(Konec prihodnjic)